

دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
مرکز آموزشی درمانی مرادی

آموزش بالینی

راهنمای جامع «ابزارهای سنجش فراگیر» در آموزش روان پزشکی

(نظری تا عملی؛ قابل استفاده برای استاد بالینی، مدیر دوره و دانشجو)

دکتر محمدرضا مختاری: کارشناس آموزش بالینی

فهرست

۱. آزمون‌های کتبی کلاسیک..... ۲
۲. ابزارهای بالینی-عملی..... ۳
۳. پرونده‌های الکترونیک و مستندسازی..... ۴
۴. چرخه یکپارچه سنجش در دوره کارورزی روان‌پزشکی (۴ هفته)..... ۵
۵. چک‌لیست سریع انتخاب ابزار (تصمیم‌گیری ۳۰ ثانیه‌ای)..... ۶

۱. آزمون‌های کتبی کلاسیک

ابزار	تعریف کوتاه	کاربرد در روان پزشکی	مزایا	چالش‌ها	نکته کلیدی طراحی
MCQ (Multiple Choice Questions)	سؤال با ۴-۵ گزینه که تنها یک پاسخ صحیح دارد	سنجش دانش پایه (داروها، اپیدمیولوژی، معیارهای DSM)	ارزان، قابل نمره‌دهی خودکار	آزمون حافظه سطحی اگر سؤال بد طراحی شود	استفاده از سؤال‌های «Clinical Vignette» و سطوح بالای طبقه‌بندی بلوم
MEQ (Modified Essay Questions)	سؤال تشریحی کوتاه با چند sub-question	ارزیابی تصمیم‌گیری بالینی در سناریوهای روان پزشکی	نشان می‌دهد فرایند فکر دانشجو را	زمان تصحیح بالا	محدود کردن پاسخ به ۲-۳ خط برای افزایش قابلیت اعتماد
EMI (Extended Matching Items)	مجموعه‌ای از گزینه‌های طولانی (۸-۲۶) که به چند سؤال اختصاصی پیوند می‌خورند	تشخیص افتراقی اختلالات روان پزشکی	کاهش حدس زدن در مقایسه با MCQ	نیاز به بانک سؤال بزرگ	هر مجموعه EMI روی یک طیف تشخیصی متمرکز شود (مثلاً «علل روان‌پریشی»)
Short-Answer Questions	پاسخ کلمه‌ای یا عددی کوتاه	مرور اصول فارماکولوژی (دوز، عوارض)	ساده برای نویسنده	امکان نمره‌دهی نیم‌رختی	کلید پاسخ از پیش تعریف شود تا اعتبار بین‌سنجی حفظ گردد

۲. ابزارهای بالینی-عملی

ابزار	ساختار اجرا	مهارت‌های روان پزشکی سنجیده شده	زمان/فرکانس پیشنهادی	چک لیست استاندارد
OSCE	۸-۱۲ ایستگاه ۵-۸ دقیقه‌ای با SP یا مدل	مصاحبه افسردگی، اعلام خبر بد، معاینه وضعیت روانی	پایان کارآموزی (هر ۶ هفته)	طبق راهنمای-Tehran OSCE Toolkit
OSPE	ایستگاه‌هایی با مدل یا تجهیزات (مثلاً ECT)	تنظیم دستگاه ECT، محاسبه دوز دارو	یک بار در دوره کارورزی	چک لیست DOPS-Modified
Mini-CEX	مشاهده ۱۵ دقیقه در بالین + ۱۰ دقیقه بازخورد	مصاحبه حاد روان پریشی، مشاوره خانواده	هر دانشجو ۴ بار در دوره	نسخه فارسی Mini-CEX روان پزشکی (دانشگاه علوم پزشکی تهران)
DOPS	اجرای یک مهارت خاص (مثلاً تزریق IM فلوفنازین)	تکنیک تزریق، مدیریت عوارض جانبی	هر مهارت ۲ بار	چک لیست ۹ آیتی RCPSych-DOPS
360-Degree	نظرسنجی از بیمار، پرستار، همکار، خود دانشجو	ارتباط بین فردی، رعایت اخلاق حرفه‌ای	پایان دوره کارورزی	فرم ۱۵ سؤالی Likert

۳. پرونده‌های الکترونیک و مستندسازی

ابزار	ساختار	کاربرد در روان پزشکی	نرم افزار پیشنهادی	نکته ممیزی
Logbook (لاگ بوک)	ثبت روزانه تعداد و نوع تماس ها (بستری، سرپایی، مشاوره)	رصد حداقل ۳۰ مصاحبه بالینی	Google Sheets یا سیستم داخلی LMS	ستون «Reflection» اجباری شود
Portfolio (پورت فولیو)	مجموعه‌ای از مدارک : Mini-CEX, DOPS, مقاله خوانی، بازتاب‌نگاری	نشان‌دهنده رشد طولی دانشجو	Mahara یا PebblePad	هر دانشجو یک-Goal «Setting Sheet» در ابتدای دوره بارگذاری کند
کارپوشه (Case File)	جمع‌آوری یک مورد کامل بیمار (H&P)، روند درمان، ترخیص	ارزیابی توانایی مدیریت یک بیمار روان پزشکی در طول hospital course	PDF یا سیستم EHR	چک‌لیست روبریک ۵ سطحی (Unsatisfactory تا Excellent)

۴. چرخه یکپارچه سنجش در دوره کارورزی روان‌پزشکی (۴ هفته)

بازخورد	مسئول	زمان / تعداد	محتوای کلیدی	ابزار / فعالیت	هفته
۱ (جلسه ۳۰ دقیقه‌ای رفع اشکال (MCQ) ۲ (بازخورد ۱۰ دقیقه‌ای پس از Mini-CEX	استاد بالینی	MCQ: ۳۰ دقیقه Mini-CEX: ۱۵ دقیقه	دانش پایه (داروها، معیارهای DSM مصاحبه اولیه)	MCQ • آنالین (۲۰ سؤال vignette) • Mini-CEX # ۱ • Logbook راه‌اندازی	هفته ۱ «Foundation»
چک‌لیست الکترونیک (Google Form) + کتبی در یک روز	استاد SP +	هر DOPS: ۱۰ دقیقه Log: ۲۰۰ کلمه	مهارت‌های دارویی + نوشتن بازتاب اخلاقی	× DOPS (۲۰ تزریق IM فلوفنازین، تنظیم دوز لیتیوم • Reflective) • log # ۱	هفته ۲ «Skills Lab»
جلسه بازخورد گروهی ۴۵ دقیقه‌ای + نمره مستند در سیستم	تیم آموزش بالینی	OSCE: ۴۰ دقیقه کل	اورژانس روان‌پزشکی، اعلام خبر بد، معاینه MSE، مشاوره خانواده	• ۴ ایستگاه ۸ دقیقه‌ای • Case File مرور میانی	هفته ۳ «Integrated OSCE»
مصاحبه ۲۰ دقیقه‌ای نهایی استاد-دانشجو + تعیین «برنامه توسعه فردی»	هماهنگ‌کننده دوره	۳۶۰°: ۵ دقیقه پرسش‌نامه Portfolio: ارسال تا پایان هفته	اخلاق حرفه‌ای، خودارزیابی، یکپارچه‌سازی دانش	• 360-Degree نظرسنجی (بیمار، پرستار، همکار) • Portfolio (نهایی) جمع‌آوری DOPS، Log، Mini-CEX، Reflection) • MEQ میان‌خوراکی (۱۰ سؤال کوتاه)	هفته ۴ «Summative & 360°»

۵. چک‌لیست سریع انتخاب ابزار (تصمیم‌گیری ۳۰ ثانیه‌ای)

۱. هدف شما «دانش» است؟ MCQ vignette یا MEQ
۲. هدف شما «مهارت بالینی» است؟ Mini-CEX یا OSCE
۳. هدف شما «نگرش/اخلاق» است؟ ۳۶۰ -Degree + Reflective log
۴. زمان کم دارید DOPS یا Short-Answer Quiz
۵. رصد رشد طولی می‌خواهید؟ Portfolio + Logbook

با این جعبه‌ابزار می‌توانید یک «نظام جامع سنجش» طراحی کنید که هم سطوح دانش، نگرش و مهارت را پوشش دهد و هم با محدودیت‌های زمانی و منابع بالینی سازگار باشد.